

RADA MIEJSKA w MORĄGU

**14-300 Morąg
ul. 11 Listopada 9**

**UCHWAŁA NR XXXVII/541/17
RADY MIEJSKIEJ W MORĄGU
z dnia 30 listopada 2017 r.**

w sprawie: *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok*

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1875), art.4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.487, ze zm.) oraz art.10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz.783 oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r., poz.1492) Rada Miejska w Morągu uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok, w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Morągu.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Marek Raćkowski

Załącznik do Uchwały nr XXXVII/541/17
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 30 listopada 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
na 2018 rok**

Morąg, listopad 2017

SPIS TREŚCI

Tytuł	Strona
I. Wprowadzenie	3
II. Opis sytuacji w zakresie problemów uzależnień w Morągu	4
III. Cel strategiczny programu	11
IV. Cele szczegółowe programu	11
V. Zadania Gminnego Programu	13
VI. Zasoby Gminy w zakresie działań profilaktycznych	16
VII. Sposób realizacji	17
VIII. Postanowienia końcowe	
- zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	17
- Preliminarz wydatków	19

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r. jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz integracji społecznej osób uzależnionych, na terenie Gminy Morąg w 2018 r. Zadania Programu są w dużej mierze kontynuacją realizacji z lat ubiegłych.

Gminny program określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowym Programie Zdrowia oraz w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zgodnie z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjmuje się, iż napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. W związku z powyższym stosuje się odpowiednio uchwałę Nr XLIX/668/06 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 czerwca 2006 r., ustalającą liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zmienioną uchwałą Nr XI/128/15 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 sierpnia 2015 r.

Zadanie w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, które są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. poz. 1916).

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, zwanego dalej „NPZ” jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

NPZ wyznacza sześć celów operacyjnych wybranych ze względu na ich wpływ na nasze życie i zdrowie. Drugim celem operacyjnym NPZ jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Zadaniem służącym do realizacji 2 celu operacyjnego jest prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki selektywnej, profilaktyki wskazującej.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, papierosowych, narkotykowych lub problemów związanych z innymi substancjami psychoaktywnymi. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi tych problemów w danej populacji. Działania uniwersalne mogą dotyczyć na przykład populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, populacji młodych dorosłych, populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym, itd. Do działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej należą szkolne programy profilaktyczne adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi, programy podnoszenia umiejętności wychowawczych rodziców dzieci w określonym wieku, programy edukacyjne adresowane do kierowców itd.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Ten poziom profilaktyki jest adresowany do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych, narkotykowych, papierosowych lub

lekowych. Przykładem profilaktyki selektywnej mogą być działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci z rozbitych rodzin, dzieci rodziców chorych psychicznie itd. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych, narkotykowych, pierwsze objawy zaburzeń psychicznych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które mają bardzo wysoki indywidualny poziom ryzyka rozwoju problemów i jednocześnie demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych/narkotykowych lub/i innych problemów psychicznych. Nadal jednak są to działania o charakterze profilaktycznym, czyli są podejmowane wobec osób, które nie spełniają kryteriów diagnostycznych zaburzeń lub chorób wymagających leczenia (np. uzależnienie od alkoholu lub narkotyków opisane w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10). Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także nadużywają alkoholu lub/i eksperymentują z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i interwencyjne podejmowane przez pracowników socjalnych, pedagogów, wolontariuszy działających w terenie (tzw. party workerów lub street workerów) podejmowane wobec młodzieży, która używa narkotyków i spotyka się w klubach lub innych miejscach zabawy i rekreacji.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na władze Gminy obowiązek prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia dostępności do napojów alkoholowych.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określa się następujące potrzeby ograniczające dostępność do alkoholu:

- 1) potrzeba prowadzenia w Morażu specjalistycznej placówki leczniczej, jaką jest Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia.
- 2) potrzeba prowadzenia Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy.
- 3) potrzeba prowadzenia szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji miejskich, a także podmiotów działających na terenie miasta (m.in. przedsiębiorców prowadzących sklepy, lokale gastronomiczne z napojami alkoholowymi) wskazujących na znaczenie, wagę problemów alkoholowych oraz innych uzależnień dla społeczności lokalnej.
- 4) wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
- 5) edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, w tym monitorowanie skali problemów uzależnień w środowisku lokalnym.
- 6) zainicjowanie działań pedagoga ulicznego tzw. street worker'a.

II. OPIS SYTUACJI W ZAKRESIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W MORAGU

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na około 660 tysięcy, zaś osób pijących alkohol szkodliwie na około 2,5 mln. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie międzynarodowej klasyfikacji chorób i problemów zdrowotnych. Alkoholizm jest chorobą śmiertelną jeżeli nie jest leczony skraca życie. We wczesnej fazie choroby alkoholizm przypomina inne problemy: złe zachowanie, brak odpowiedzialności, nie troszczenie się o innych, nieumiejętność gospodarowania pieniędzmi, gwałtowny temperament, ustawiczną chęć zabawy.

1. Mapa problemów uzależnień i innych problemów społecznych opracowana na podstawie wyników badań oraz informacji z instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Problemy wskazane w badaniach profesjonalnych wykonanych na zlecenie Biura Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

a) Problemy wskazane w Diagnostyce Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Morągu z 2012 roku:

Za najbardziej palący problem w Gminie mieszkańcy uważają zjawisko bezrobocia oraz zubożenia. Brak pracy, perspektyw i ubóstwo części mieszkańców gminy tworzą syndrom czynników predysponujących do nadużywania alkoholu przez osoby czujące się społecznie i ekonomicznie upośledzone. Jako kolejny dotkliwy problem środowiska lokalnego został określony alkoholizm.

Analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy wykazała, że:

- 49% badanych twierdzi, iż spożycie alkoholu zdecydowanie wzrosło na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, a 39% uważa, że sytuacja jest taka sama od wielu lat. Jedynie 13% respondentów uznało, że spożycie alkoholu zmalało;
- zjawiskiem stale obecnym w środowisku jest widok osób pijących w miejscach publicznych. 34% badanych twierdzi, że sytuacja nie zmienia się ani na lepsze ani na gorsze, 48% ocenia zjawisko jako bardziej dostrzegalne, chociaż 17% wysuwa tezę o poprawie stanu rzeczy w tym zakresie;
- niepokojące okazują się przekonania badanych na temat zmian w zakresie kultury picia alkoholu. Spośród mieszkańców gminy jedynie 19% uważa, że kultura picia alkoholu poprawiła się, pozostali uważają, iż jest ona na tym samym lub niższym poziomie, a tym samym często zauważalne są takie zjawiska jak upijanie się oraz awantury po alkoholu;
- pytanie dotyczące czasu, który upłynął od ostatniego spożycia alkoholu wykazało, że 69 % badanych spożywało alkohol w ciągu ostatnich trzech tygodni, w czym aż 45% w ciągu ostatniego tygodnia;
- ponad połowa (57%) badanych mieszkańców Gminy Morąg przyznaje, że pierwszy kontakt z alkoholem nastąpił przed ukończeniem 18 roku życia, przy czym 15% badanych nie pamięta lub nie chce podać momentu inicjacji alkoholowej, tak więc procent ten w rzeczywistości może być wyższy;
- jedynie 64 % badanych potwierdza fakt, iż alkohol zawarty w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten zawarty w alkoholach wysokoprocentowych;
- 22% badanych uważa, że dziecko powinno bać się rodziców, dzięki czemu łatwiej jest uzyskać posłuszeństwo i szacunek;
- aż 40% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w wychowaniu dzieci nie powinno być prawnie zakazane.

Analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży Gminy Morąg wykazała, że:

- 24% uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zadeklarowało palenie papierosów, przy czym aż 62% badanych przyznało, że zna kogoś kto nie mając 18 lat pali papierosy, co może wskazywać na rozpowszechnienie zjawiska palenia tytoniu wśród gminnej młodzieży;
- kontakt z alkoholem deklaruje 25% uczniów, z czego większość (65%) okazjonalnie (kilka razy w roku);
- jedna czwarta uczniów przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu;
- spośród badanych uczniów jedynie 5% przyznało, że miało kontakt z narkotykami. Najczęściej używanym narkotykiem jest marihuana (73%), na kolejnym miejscu znajduje się amfetamina (12%).
- 31% badanej młodzieży nie zna konsekwencji zdrowotnych zażywania narkotyków, a 30% nie zna także prawnych konsekwencji ich posiadania;

- zdaniem 62% uczniów, bez względu na okoliczności, rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka. W ocenie 18% mogą to zrobić, jeśli są ku temu powody. Pozostałe 20 % uczniów nie wiedziało jak odpowiedzieć na pytanie o prawo rodzica do uderzenia swojego dziecka;
- w szkole czuje się bezpiecznie 89% młodzieży, pomimo tak wysokiego odsetka jedynie 20% badanych odpowiedziało, że nie zaobserwowało zjawiska przemocy rówieśniczej. Spośród młodzieży, która takie zjawisko zaobserwowało 32% przyznaje, że jest świadkiem przemocy wobec innych kilka razy w miesiącu, 27% osób raz na pół roku, a 21% uczniów spotyka się z atakami przemocy w szkole kilka razy w tygodniu;
- osobiście doświadczyło przemocy 18% uczniów, a 15% przyznaje, że są w szkole osoby których się boi;
- 33% uczniów nie posiada informacji na temat instytucji wspierających osoby z problemem alkoholowym, narkotykowym lub przemocą w rodzinie, w związku z czym nie wiedzieliby gdzie szukać pomocy.
- poza tradycyjną przemocą rówieśniczą, odnotowuje się przypadki cyberprzemocy. 44% uczniów zna przypadki związane ze złośliwymi wiadomościami wysyłanymi przez sms lub komunikatory, 36% spotkało się z opublikowanymi w Internecie obraźliwymi informacjami, 34% spotkało się z obraźliwymi mailami lub wpisami w Internecie, a 32 % uczniów zna przypadek opublikowania filmów wideo bez zgody osoby filmowanej;
- spośród uczniów gminy 17% przyznało się do bycia nie tylko świadkiem ale i ofiarą cyberprzemocy.

b) Dane uzyskane z instytucji miejskich:

Gmina Morąg liczy 24.553 mieszkańców (stan na koniec października 2017 r.), w tym 13.845 w mieście i 10.708 w środowisku wiejskim. W strukturze ludności gminnej nieznacznie dominują kobiety.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem (stan na 31.10.2017 r.) – 1.310, w tym 783 kobiety, na wsi – 678, w tym 425 kobiet, liczba bezrobotnych w mieście – 632, w tym 358 kobiet. Na koniec czerwca 2017 r. stopa bezrobocia w powiecie ostródzkim wynosiła 12,8%.

Zestawienie danych ze szkół

Placówka	Dane w roku	Liczba uczniów w szkole	Liczba uczniów ze środowiska wiejskiego		Problemy rodzin związane z alkoholem		Problemy rodzin związane z przemocą		Problemy własne uczniów niktynowy		Problemy własne uczniów alkohol		Problemy własne uczniów narkotyki		Problemy własne uczniów agresja	
Przedszkola	2015	425			1		1		0		0		0		0	
	2016	392			3		0		0		0		0		0	
	2017	264	58		0		2		0		0		0		0	
Szkoły Podstawowe	2011	1790	867	48,43%	127	7,09%	82	4,58%	11	0,61%	3	0,17%	0	0,00%	66	3,69%
	2014	1655	674	40,73%	88	5,32%	61	3,69%	3	0,18%	0	0,00%	0	0,00%	93	5,62%
	2015	1763	717	40,67%	78	4,42%	43	2,43%	7	0,39%	0	0,00%	0	0,00%	75	4,25%
	2016	1624	692	42,61%	78	4,80%	54	3,33%	1	0,61%	0	0,00%	0	0,00%	105	6,46%
	2017	2096	814	38,84%	60	2,86%	46	2,19%	27	1,29%	1	0,05%	2	0,10%	128	6,11%
Gimnazja	2011	835	407	48,74%	41	4,91%	13	1,56%	103	12,33%	20	2,39%	7	0,84%	54	6,47%
	2014	777	378	48,65%	31	3,99%	19	2,45%	93	7,21%	21	2,70%	9	1,16%	24	3,09%
	2015	712	339	47,61%	23	3,23%	9	1,26%	74	10,39%	85	11,9%	10	1,40%	78	10,9%
	2016	743	368	49,53%	21	2,83%	4	0,53%	57	7,67%	92	12,38%	8	1,76%	0	0,00%
	2017	936	527	56,30%	33	3,53%	12	1,28%	77	8,23%	96	10,26%	8	0,85%	6	0,64%

Szkoły Ponadgimna- zjalne	2011	1118	492	44,00%	36	3,22%	31	2,77%	215	19,23%	24	2,14%	12	1,07%	27	2,41%
	2014	871	427	49,02%	18	2,07%	10	1,19%	196	22,50%	36	4,13%	9	1,03%	8	0,92%
	2015	670	297	44,33%	17	1,75%	13	2,28%	189	15,71%	31	9,58%	5	5,94%	7	4,24%
	2016	730	316	43,29%	16	2,19%	12	1,64%	130	17,80%	18	2,46%	3	0,41%	3	0,41%
	2017	1342	605	45,08%	51	3,80%	27	2,01%	300	22,35%	54	4,02%	28	2,09%	5	0,37%

1. W szkołach gminnych uczy się **3032** uczniów, w tym w szkołach podstawowych **2096** uczniów, w gimnazjach **936** uczniów. W dwóch szkołach ponadgimnazjalnych uczy się **1342** uczniów z naszej oraz okolicznych gmin. Łącznie do wszystkich szkół na terenie Gminy Morąg uczęszcza **4374** uczniów.

Z informacji przekazywanych przez szkoły wynika, że **60** uczniów szkół podstawowych, **33** uczniów gimnazjów oraz **51** uczniów szkół ponadgimnazjalnych wychowuje się w rodzinach z problemem alkoholowym, co stanowi **3,3 %** ogółu uczniów. W porównaniu do dwóch ostatnich lat odsetek ten nieznacznie spadł. Przy podziale na szkoły przedstawia się to następująco: wśród uczniów szkół podstawowych zaobserwowano spadek, natomiast wśród uczniów szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych wzrosła liczba osób wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Problem przemocy rodzinnej dotyka **46** uczniów szkół podstawowych, **12** uczniów gimnazjów oraz **27** uczniów szkół ponadgimnazjalnych, czyli **1,9%** ogółu uczniów. Liczba rodzin, których dotyka problem przemocy rodzinnej zmalała w szkołach podstawowych, natomiast wzrosła w szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. Ogólny procent uczniów gminy Morąg wychowujących się w rodzinach z problemem przemocy zmalał.

Problem niktynizmu dotyka **27** uczniów szkół podstawowych, **77** uczniów gimnazjów oraz aż **300** uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi **9,2%** ogółu uczniów. Problem ten wśród uczniów wszystkich szkół stale wzrasta. W porównaniu do zeszłego roku wzrósł o 3,1 %. Największy problem zaobserwować można wśród młodzieży uczęszczającej do szkół ponadgimnazjalnych, gdzie przybyło 4,5% palaczy.

Problem spożywania alkoholu zauważono u **1** ucznia szkoły podstawowej, u **96** gimnazjalistów oraz u **54** uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi **3,5%** ogółu uczniów. Dane wyniki w zestawieniu z wynikami z 2016 roku wskazują na spadek odsetka uczniów pijących alkohol wśród gimnazjalistów oraz wzrost odsetka uczniów wśród młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Problem narkotykowy sygnalizowany jest u **2** uczniów szkoły podstawowej, **8** gimnazjalistów oraz u **28** uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a więc **0,87%** ogółu wszystkich uczniów, co w zestawieniu z rokiem 2016 stanowi wzrost wyżej wymienionego problemu. Niepokojący jest fakt, że już w szkole podstawowej zaobserwowano uczniów z problemem narkotykowym, co oznacza obniżenie się wieku inicjacji narkotykowej.

Agresywne zachowanie przejawia **128** uczniów szkół podstawowych, **6** gimnazjalistów oraz **5** uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi **3,2%** ogółu uczniów. Dane wyniki oznaczają spadek liczby uczniów z wyżej wymienionymi zachowaniami w szkołach podstawowych i ponadgimnazjalnych oraz wzrost takowych uczniów w gimnazjach.

Powyższe dane to dane szacunkowe, nie zawsze w pełni wiarygodne, gdyż dotyczą niezwykle trudnej problematyki, często głęboko ukrywanej przed światem zewnętrznym. Mogą również świadczyć o braku rozpoznania problemu w środowisku społecznym, w którym funkcjonują dzieci i młodzież naszej Gminy.

Zestawienie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morągu

Dane w roku	Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą	Liczba uczniów z rodzin z problemem alkoholowym korzystających z dożywiania w szkołach	Liczba przypadków przemocy w rodzinie	Liczba przypadków przemocy wobec dzieci
2009	125	92	10	9
2010	129	78	18	7
2013	121	73	58	10
2015 (IX)	123	63	34	8
2016 (IX)	125	50	32	brak danych
2017 (IX)	109	29	75	30

2. Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morągu za rok **2017 (IX)** wynika, że udziela on pomocy **109** rodzinom z terenu Gminy dotkniętym problemem alkoholowym, a **29** dzieci z rodzin z tym problemem ma finansowane dożywianie w szkołach, do których uczęszcza. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odnotował **75** przypadków przemocy w rodzinie, w tym **30** przypadków przemocy wobec dzieci. Z **69** Niebieskich Kart **7** zostało założone przez MOPS, **54** przez policję, **4** przez GKRPA i **4** przez oświatę. Niepokoi fakt zerowego udziału w tej procedurze ochrony zdrowia. Powyższe dane ukazują spadek liczby rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą, równocześnie można zaobserwować, że w znaczącym stopniu wzrosła liczba przypadków przemocy w rodzinie, w tym wobec dzieci. Zwiększyła się także ilość założonych niebieskich kart. W bieżącym roku założono ich 21 więcej niż w poprzednim roku.

Zestawienie danych ze Straży Miejskiej

Dane w roku	Liczba interwencji z udziałem osób nietrzeźwych	Liczba pouczeń wobec osób nietrzeźwych	Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym
2009	495	338	89
2010	210	149	55
2013	227	184	37
2014	143	137	12
2015/2016	123	119	10 (na kwotę 700 zł)
2016/2017 (IX)	169	164	9

3. Na przestrzeni ostatnich trzech lat statystyki wskazują na wzrost ilości interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w związku z nadużywaniem alkoholu. W **2017 roku (IX)** Straż Miejska interweniowała w **169** zdarzeniach z udziałem osób nietrzeźwych. Zastosowano **164** pouczeń oraz wymierzono **9** mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym.

Zestawienie danych z Komisariatu Policji

Dane w roku	Liczba interwencji z udziałem osób nietrzeźwych	Liczba interwencji dotyczących przemocy	Liczba rozmów przeprowadzonych z osobami nietrzeźwymi	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu	Liczba wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców	Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym
2009	165	11	165	45	15	45
2010	280	45	280	104	3	92
2013	528	528	528	67	1	120
2014	~ 1000	339	339	61	4	162
2015/2016 (IX)	brak danych w systemie	507	brak danych	117	10	20
2016/2017 (IX)	144	36	92	47	2 (kolizje)	65 (pouczeń-239)

4. Z informacji Komisariatu Policji w Morągu za rok **2016/2017** wynika, że policjanci interweniowali **144** razy w przypadkach z udziałem osób nietrzeźwych, w tym **36** dotyczących przemocy domowej. Założono **36** Niebieskich Kart.

Policja zatrzymała do kontroli **47** kierowców będących pod wpływem alkoholu, w tym **43** kierujących pojazdami mechanicznymi i **4** osoby kierujące rowerami. Odnotowano **2** kolizje drogowe spowodowane przez pijanych kierowców. Sporządzono **6** wniosków do sądu o ukaranie, wymierzono **65** mandatów oraz aż **239** pouczeń za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym. Biorąc pod uwagę lata poprzednie zmalała liczba interwencji z udziałem osób nietrzeźwych, liczba interwencji dotyczących przemocy oraz liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem alkoholu. Wystawiono natomiast więcej mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

Radykalna zmiana danych statystycznych dotyczących przemocy domowej wiąże się ze zmianą wytycznych oraz systemów gromadzenia i przekazywania tych danych. Podejście takie mocno „zamazuje” skalę zjawiska i z pewnością powinno ulec zmianie!

Zestawienie danych z Poradni Leczenia Uzależnień i Współzależnienia

Liczba	2017	
	Ogółem	z Gminy Morąg
Zarejestrowanych pacjentów	101	94
Członków rodzin osób uzależnionych	28	28
Osób skierowanych do poradni przez GKRPA	45	45
Osób, które podjęły leczenie i je kontynuują	38	38

5. Z informacji uzyskanych z Poradni Leczenia Uzależnień i Współzależnienia wynika, że zarejestrowanych jest **94** pacjentów z Gminy Morąg. Liczba członków rodzin osób uzależnionych korzystających z pomocy poradni wynosi **28**. GKRPA skierowało do poradni 45 osób. 38 osób podjęło leczenie i je kontynuuje.

Z danych wynika, że niewiele członków rodzin alkoholików podejmuje decyzję o kontakcie z Poradnią i pracę z terapeutą, co jest niezwykle istotnym elementem procesu zdrowienia osoby uzależnionej od alkoholu. Za problem można również uznać brak podpisanego przez Poradnię kontraktu na leczenie osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

6. Do końca października bieżącego roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono 61 osób, w tym 6 kobiet. 9 osób zgłoszonych zostało przez Komisariat Policji w Morągu, 28 osób przez rodziny, 18 osób przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, 3 osoby przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 3 osoby przez kuratora. W związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie GKRPA założyła 2 Niebieskie Karty. Wysłano 215 wezwań na posiedzenia Komisji, na które zgłosiło się 69 osób (część z tych osób zgłoszona była w roku 2016). 22 osoby zadeklarowało leczenie w Poradni Terapii Uzależnień, 18 osób zobowiązało się do abstynencji, 4 osoby zadeklarowały podjęcie leczenia stacjonarnego, 2 osoby skorzystały z pomocy w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy, 12 osób nie chciało skorzystać z żadnej oferty pomocy, w stosunku do 2 osób postępowanie zawieszono (na prośbę wnioskodawców), 1 sprawę umorzono z powodu zgonu osoby zgłoszonej. Ponadto Komisja skierowała 1 wniosek do sądu (jest w toku postępowania). 7 osób oczekuje na badania biegłych sądowych. Wysłano 56 informacji do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w związku z monitorowaniem osób zobowiązanych przez Zespół do leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła (do końca października 2017 roku) 9 posiedzeń podkomisji motywacyjno-interwencyjnych, łącznie z 8 posiedzeniami ds. kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń oraz 3 posiedzenia całego składu. Zaopiniowano 11 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy, w tym 4 na spożycie alkoholu poza miejscem sprzedaży oraz 7 na spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży. W konsultacji, informacji i wsparciu w biurze oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy skorzystało ponad 1900 osób.

Członkowie komisji skontrolowali 91 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 31 lokali gastronomicznych i 60 sklepów.

W Biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy odnotowano około dwóch tysięcy przyjęć dotyczących problemów rodzinnych.

Biorąc pod uwagę powyższą charakterystykę, można stwierdzić, iż alkohol jest powszechną używką zarówno wśród dorosłych jak również niepełnoletnich mieszkańców Gminy Morąg. Jednocześnie wśród lokalnej społeczności zaobserwowano niedostateczne poinformowanie na temat alkoholu oraz zdrowotnych i psychospołecznych konsekwencji jego spożywania. Podana sytuacja ma również miejsce w przypadku innych używek. Wśród młodzieży stale wzrasta liczba palaczy, a coraz młodsze dzieci sięgają po narkotyki nie wiedząc czym grozi ich zażywanie. Aby skutecznie rozwiązywać wyżej wymienione problemy konieczne jest podjęcie działań skierowanych nie tylko do osób uzależnionych czy pijących szkodliwie, ale również inicjowanie akcji profilaktycznych skierowanych do całej społeczności, a w szczególności dzieci i młodzieży. Należy położyć szczególny akcent na osłabianie czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących w szkole, rodzinie oraz środowisku lokalnym. W związku powyższym wskazana jest kontynuacja prowadzenia programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA w szkołach na terenie Gminy, a także promowanie zdrowego stylu życia oraz wskazywania alternatywnych wzorców spędzania wolnego czasu. Pożądana jest także realizacja kampanii edukacyjno-informacyjnych skierowanych do wszystkich mieszkańców Gminy w celu uwrażliwienia lokalnej społeczności na problem uzależnień oraz

zwiększenia jej świadomości na temat szkód wynikających z picia alkoholu, palenia papierosów oraz zażywania narkotyków.

Z analizy Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych wynika, iż w Gminie znajduje się spory odsetek rodziców stosujących kary fizyczne w wychowaniu swoich dzieci, a dane z MOPS pokazują zwiększający się problem przemocy w rodzinie wobec dzieci. Warto więc zwiększać kompetencje wychowawcze rodziców poprzez prowadzenie zajęć „Szkoły dla Rodziców”, organizowanie szkoleń związanych z tą tematyką, ponadto zapewnić rodzicom dzieci sięgających po używki wsparcie oraz edukację w zakresie możliwości wspierania abstynencji dziecka i przygotowania go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

W związku ze zwiększającą się liczbą przypadków przemocy w rodzinie, która często współwystępuje wraz z alkoholizmem istotne jest objęcie pomocą terapeutyczną całych rodzin. Należy wspierać pracę Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Morągu oraz szczególną uwagę poświęcić dzieciom i młodzieży, którzy to wychowując się w rodzinach z problemem uzależnienia czy przemocy żyją w ciągłym stresie, w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Ważne jest aby udzielić im wsparcia psychicznego oraz społecznego, a także wspierać ich rozwój osobisty. Takim miejscem może być świetlica środowiskowa z elementami socjoterapii oraz grupa wsparcia dla młodzieży (klub młodzieżowy). Należałoby również poszerzać wiedzę młodzieży na temat dostępności instytucji wspomagających.

Mieszkańcy Gminy za jeden z największych problemów uznali bezrobocie i wiążące się z nim ubóstwo. Z tego względu zalecane jest aby skierować swoją pomoc w stronę osób bezrobotnych oraz bezdomnych prowadząc działania skoncentrowane na motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej, zapobieganiu rozwojowi choroby alkoholowej, a w przypadku osób uzależnionych na motywacji do podjęcia leczenia (street worker).

III. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych i epidemiologicznych bezpośrednio z nimi związanych.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowiska rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka z uwzględnieniem niżej wymienionych form oddziaływań profilaktycznych.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów przedszkolnych, szkolnych, rodzinnych i wychowawczych, rówieśniczych, liczba uczestników tych programów, liczba realizatorów.

2) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych.

Wskaźniki: liczba zgłoszonych do realizacji programów o udoskonalonej i zintegrowanej treści programowej

3) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych

Wskaźniki: liczba realizatorów działań profilaktycznych, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje, liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań .

4) monitorowanie działań profilaktycznych

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba uczestników, ilość wyników pochodzących z ewaluacji poszczególnych działań, wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

2. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

1) edukowanie i informowanie, w tym zwłaszcza edukacja publiczna

Wskaźniki: ilość medialnych akcji informacyjnych, ilość zrealizowanych edukacyjnych programów profilaktycznych adresowanych do ogółu odbiorców, liczba uczestników

2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy dla mieszkańców Morąga, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży

Wskaźniki: liczba kampanii, liczba imprez, liczba uczestników, liczba realizatorów

Wskaźniki: liczba podejmowanych akcji i kampanii informacyjnych, liczba wydawnictw na temat problemów uzależnień rozpowszechnianych w morąskich placówkach oświatowo-wychowawczych, liczba seminariów, konferencji na temat problemów uzależnień.

3. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników

2) działania służb oraz innych podmiotów i osób mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim

Wskaźniki: liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, ilość przeprowadzonych kontroli, wyniki otrzymane z porównania z wynikami poprzednich kontroli

4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez:

1) udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych konsultacji specjalistycznych, zajęć terapeutycznych, warsztatów, treningów, liczba ich uczestników, w tym liczba osób kończących terapię

2) działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowanej do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin

Wskaźniki: liczba osób uczestniczących w programach profilaktyki selektywnej i wskazującej, ilość programów integracyjnych

5. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

1) prowadzenie specjalistycznej pomocy dla dzieci i młodzieży doświadczającej przemocy w rodzinie

Wskaźniki: liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, liczba przeprowadzonych indywidualnych konsultacji specjalistycznych/zajęć terapeutycznych, liczba spotkań grupowych psychoedukacyjnych, liczba przeprowadzonych interwencji w sytuacji zagrożenia dziecka, liczba osób dorosłych korzystających z pomocy, liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą, liczba osób udzielających pomocy

2) realizację programów wspierania rodziny w sytuacjach kryzysowych, w tym przemocy w rodzinie
Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba osób/rodzin objętych programami, liczba realizatorów programów

3) prowadzenie programów i konsultacji edukacyjnych służących zwiększaniu kompetencji i umiejętności wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i będących w sytuacjach kryzysowych

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba przeprowadzonych konsultacji, liczba osób, które wzięły udział w programach, liczba osób korzystających z konsultacji, liczba realizatorów programów, liczba osób przeprowadzających konsultacje

4) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, psychoterapii, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków

Wskaźniki: liczba zrealizowanych konsultacji, form terapii, pomocy prawnej, liczba osób korzystających z tych form pomocy, liczba podmiotów współpracujących.

6. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz wybranych zadań Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wskaźniki: liczba udzielonych porad, konsultacji, szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, liczba podmiotów

2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami, w tym:

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań profilaktycznych oraz terapeutycznych, liczba uczestników, liczba współpracujących podmiotów, liczba wspólnie realizowanych zadań

V. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Zadanie 1.

Działalność Biura Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) ponoszenie kosztów zatrudnienia specjalistów,
- 2) sprawowanie nadzoru, koordynacja działań i opieka merytoryczna nad prawidłową realizacją zadań Gminnego programu,
- 3) koszty utrzymania siedziby biura,
- 4) wykonywanie niezbędnych prac remontowych, adaptacyjnych i modernizacyjnych w budynku przy
- 5) ul. Dworcowej 7 oraz wyposażanie w niezbędny sprzęt.

Zadanie 2.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:

1) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz od zachowań kompulsywnych w następujących formach:

- a) konsultacje specjalistów
- b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi
- c) pomoc i wsparcie psychologiczne

- d) zajęcia będące alternatywą wobec używania substancji psychoaktywnych, wspomagające proces zdrowienia
- e) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej
- f) pomoc udzielana osobom uzależnionym od narkotyków, hazardu, internetu, nikotyny
- g) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami w realizacji programów edukacyjno-korekcyjnych dla kierowców, którzy utracili prawo jazdy w związku z prowadzeniem pojazdów w stanie nietrzeźwości

2) Organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

Zadanie 3.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1) Działania na rzecz rodzin z problemem przemocy

- a) udzielanie pomocy poprzez: poradnictwo, wsparcie psychologiczne, edukację, psychoedukację, psychoterapię, konsultacje specjalistyczne, mediacje rodzinne, socjoterapię
- b) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych związanych z problemem przemocy w rodzinie poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców, poradnictwo oraz wykłady
- c) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, korygującej postawy rodzicielskie
- d) prowadzenie edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności specjalistów oraz rodziców z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy
- e) realizacja założeń Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jako zadania własnego gminy, wynikającego z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tworzonego w oparciu o Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2020.

2) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- a) konsultacje specjalistów
- b) zajęcia edukacyjne
- c) warsztaty umiejętności życiowych
- d) treningi zachowań
- e) poradnictwo
- f) psychoterapię
- g) socjoterapię

3) Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym – FAS.

4) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.

Zadanie 4.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w

szczegółności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1) Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:

- a) programów informacyjno-edukacyjnych
- b) programów środowiskowych
- c) programów rówieśniczych
- d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii
- e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym
- f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych
- g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich
- h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców
- i) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji

2) Prowadzenie edukacji publicznej, także we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.

3) Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców Morąga.

4) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.

5) Organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.

6) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających), we współpracy ze służbami miejskimi.

7) Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.

8) Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

9) Zakup materiałów, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

10) Inne działania z zakresu profilaktyki.

Zadanie 5.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

2) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:

- a) programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka
- b) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin

- c) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków
  - d) organizowania imprez promujących zdrowy styl życia.
- 3) Współpraca z ruchami samopomocowymi.

Zadanie 6.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów administracyjnych z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

Zadanie 7.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI. ZASOBY GMINY W ZAKRESIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morągu została powołana zarządzeniem nr 19/03 Burmistrza Morąga z dnia 11 marca 2003 roku w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na podstawie art. 41 ust. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisja powołana jest do inicjowania działań związanych z profilaktyką problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Morągu. W ramach jej działań pomoc uzyskać mogą osoby uzależnione od alkoholu, członkowie ich rodzin oraz osoby współuzależnione. Zajęcia prowadzi specjaliści psychoterapii uzależnień.

3. Grupy samopomocowe - Anonimowych Alkoholików „Arka” i „Źródło Czystej Wody” oraz grupa AI. – Anon prowadzą na terenie naszej gminy cykliczne spotkania, których celem jest udzielanie wzajemnego wsparcia w utrzymaniu abstynencji osobom uzależnionym, zmagającym się z chorobą alkoholową i osobom współuzależnionym.

4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Morągu posiada zasoby umożliwiające organizację działań w zakresie ograniczania zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne.

5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie i prowadzeniem w tym zakresie działań profilaktycznych.

6. Placówki oświatowe szkoły i przedszkola na terenie naszej gminy są odpowiedzialne za realizację programów profilaktycznych, wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka.

7. Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Morągu jest placówką oświatowo - wychowawczą udzielającą dzieciom i młodzieży, rodzicom i opiekunom, nauczycielom i wychowawcom szeroko rozumianej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Wspomaga rozwój dzieci i młodzieży, udziela pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także wspiera rodziców i nauczycieli w zakresie działań związanych z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

8. Miejska Biblioteka Publiczna w Morągu - prowadzone są działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w zakresie profilaktyki uzależnień, organizowane ferie letnie i zimowe dla dzieci.

9. Morąski Dom Kultury – podejmowanie działań poruszających problemy społeczne. Prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne mieszkańców Morąga.

10. Komisariat Policji w Morągu prowadzi kontrole kierowców w zakresie kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu, czuwa nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, zwalcza przestępczość, prowadzi interwencje w zakresie przemocy w rodzinach.

11. Straż Miejska w Morągu. W ramach działań prewencyjnych funkcjonariusze Straży Miejskiej egzekwują przestrzeganie zakazu spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych, doprowadzają osoby nietrzeźwe do Pomieszczenia Osób Zatrzymanych w Komisariacie Policji w Morągu lub miejsc ich zamieszkania, współdziałają z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli.

12. Organizacje pozarządowe. Organizacje pozarządowe są cennym zasobem przy realizacji działań w zakresie profilaktyki uzależnień, jak również niwelowania negatywnych skutków, zwłaszcza skutków społecznych, prowadzenia poradnictwa i konsultacji specjalistycznych oraz placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

VII. SPOSÓB REALIZACJI

1. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

- 1) środki finansowe na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z dochodów budżetu gminy z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) zadania realizowane w ramach Gminnego Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych oraz innych źródeł.

2. Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zgodnie z art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego przez Ministra PPiSS za poprzedni kwartał - przysługuje dla każdego członka za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach komisji (potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia),
- wynagrodzenie w wysokości 30 zł za przeprowadzenie kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych potwierdzonej protokołem pokontrolnym.

2. Źródła finansowania programu:

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy Morąg,

pochodzące z opłat za wydawanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Sposób realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii a także kosztów z tym związanych określa Preliminarz wydatków na **kwotę 460.000 zł.**

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Raćkowski

Preliminarz wydatków
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok

I.	Działalność Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	
Koszty utrzymania siedziby biura.		
Koszty zatrudnienia specjalistów, szkolenia w tym podróże służbowe, delegacje.		
Koszty niezbędnych prac remontowych budynku przy ul. Dworcowej 7 oraz wyposażenie w niezbędny sprzęt.		
Razem I		40.500
II.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	
1.	Warsztaty i treningi terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	8.000
2.	Dofinansowanie szkoleń i doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego.	1.000
3.	Doposażenie Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	3.000
4.	Zakup materiałów biurowych.	500
Razem II		12.500
III.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	
1.	Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy.	15.000
2.	Stworzenie Punktu Interwencji Kryzysowej.	2.000
3.	Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach poprzez udział w kampaniach.	2.000
4.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. PPwR poprzez udział w szkoleniach.	2.000
5.	Superwizja osób zajmujących się przemocą.	2.000
Razem III:		23.000
IV.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych	

1.	Utworzenie świetlicy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym na bazie lokalowej Biura Pełnomocnika Burmistrza ds. PiRPA	24.000
2.	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym profilaktyczno – sportowych.	206.000
3.	Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców.	8.000
4.	Wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.	2.000
5.	Dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą dla nauczycieli, pedagogów i psychologów.	8.000
6.	Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.	2.000
7.	Organizacja ferii zimowych i wypoczynku letniego.	50.000
8.	Zakup materiałów edukacyjnych i udział w kampaniach profilaktycznych.	5.000
9.	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej (FAS)	1.000
10.	Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.	5.000
Razem IV:		311.000
V.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	
1.	Zatrudnienie pedagoga tzw. street worker'a.	4.000
2.	Współpraca z liderami grup samopomocowych poprzez dofinansowanie szkoleń pogłębiających umiejętności nieprofesjonalnego pomagania osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków.	4.000
3.	Wspieranie inicjatyw lokalnych w ramach rozwiązywania problemów alkoholowych.	15.000
4.	Zakup książek z dziedziny psychologiczno-pedagogiczno-profilaktycznej – Miejska Biblioteka Publiczna.	3.000
Razem V:		26.000
		36.000
VI.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
1.	Szkolenia w sprawie realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	6.000
2.	Koszty funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	17.400

3. Badania biegłych sądowych.	3.600
Razem VI:	27.000
OGÓLEM	440.000
VII. Przeciwdziałanie narkomanii	
1. Szkolenia	5.000
2. Programy profilaktyczne, spektakle profilaktyczne, debaty.	14.500
3. Zakup materiałów edukacyjnych.	500
Razem VII:	20.000
OGÓLEM	460.000

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Raćkowski